

PODSTICAJNE MJERE ZA ZADRŽAVANJE ZAPOSLENIH U KOMPANIJAMA

Udruženje poslodavaca u FBiH u cilju očuvanja radnih mjesta u kompanijama, koje zbog negativnih posljedica uzrokovanih korona virusom, moraju otpustiti određen broj radnika, predlaže usvajanje „Programa za zadržavanje zaposlenih i očuvanje radnih mjesta“.

Obzirom na stanje u ekonomiji uzrokovano posljedicama korona virusa, Udruženje poslodavaca FBiH predlaže da kantonalni Zavodi za zapošljavanje uz koordinaciju sa Federalnim Zavodom za zapošljavanje HITNO donesu:

- **„Program za zadržavanje radnih mjesta“ kao novu podsticajnu mjeru, kako bi se radnicima osigurala radna mjesta odnosno ostanak u radnom odnosu.**

Cilj usvajanja „Programa zadržavanje radnika“ je **očuvanje radnih mjesta odnosno zadržavanje radnika, sprječavanje masovnih otpuštanja radnika, očuvanje opstanka mnogih kompanija u FBiH i nastavak nesmetanog obavljanja privrednih aktivnosti.**

Sasvim je sigurno da kriza nije prošla te da će posljedice izazvane korona virusom na ekonomiju imati uticaja najmanje u narednih 6 mjeseci odnosno do kraja godine. U tom smislu predlažemo da se **HITNO usvoji „Program za zadržavanje radnih mjesta“ prema kojem će:**

- **poslodavcima koji zadrže zaposlene kao podrška u narednih 6 mjeseci isplaćivati naknada minimalne plaće sa porezima i doprinosima po svakom zaposlenom radniku koji bi prema potrebama i procjenama poslodavaca trebao dobiti otkaz;**
- **podsticaji se trebaju na osnovu javnog poziva dodjeljivati targetirano, djelatnostima i poslovnim subjektima koji su zbog nastale situacije izuzetno ugroženi i bez podsticaja ne bi mogli opstati na tržištu bez otpuštanja većeg broja radnika.**

Finansijska sredstva će se obezbijediti uplatama iz Budžeta FBiH i Budžeta kantona s tim da treba ostaviti mogućnost i pojedinim opštinama da uplate sredstva. Vlade su podsticaje privredi realizovale u iznosu od 30% od obećanog tako da sredstva iz kredita MMF-a postoje i treba ih na takav način iskoristiti.

Prema Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH“, broj: 41/01, 22/05, 9/08) nezaposlena osoba ima pravo na novčanu naknadu po prestanku radnog odnosa. Visina novčane naknade je 40% prosječne neto plaće u FBiH što je otprilike oko 400 KM. Obzirom da već postoji obaveza isplate novčane naknade, **ne**

vidimo razlog zašto se ne bi novčana naknada preusmjerila poslodavcima koji bi zadržali radnike na poslu. Minimalna plaća je oko 406 KM, tako da ne postoji znatna razlika između naknade i onoga što mi predlažemo.

U cilju obezbjeđivanja dodatnih sredstava za isplatu poreza i doprinosa kao podršku poslodavcima predlažemo da:

- **Vlada donese Odluku da se dio sredstava iz Fonda za stabilizaciju privrede, koja su ostala neutrošena, a koja su planirana za pomoć privatnom sektoru u vrijeme pandemije, preusmjeri u Federalni zavod za zapošljavanje iz kojih bi se finansirala podrška za zadržavanje zaposlenosti.**

Ne treba posebno dokazivati da je privredi ova podrška itekako potrebna. Tokom krize u FBiH je zvanično bez posla ostalo oko 27 hiljada ljudi. Osim toga, pitanje je koliko će još radnika biti otpušteno dok i dalje traje nesigurnost na tržištu zbog novih slučajeva koronavirusa. Također, ne možemo sa sigurnošću tvrditi niti garantovati da ponovno neće doći do zatvaranja granica, a što može izazvati velike probleme u poslovanju.

Donošenje predloženog Programa mjera od strane Federalnog zavoda za zapošljavanje imao bi višestruke pozitivne posljedice. Njegovo donošenje je u interesu vlade, radnika, poslodavaca, ali i Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Razloge za njegovo donošenje navest ćemo u nastavku:

- Program mjera rezultirat će **zadržavanjem radnika, sprječavanje masovnih otpuštanja, očuvanjem opstanka mnogih kompanija u FBiH i nastavak nesmetanog obavljanja privrednih aktivnosti.**
- Sve države u regionu su već preduzele određene aktivnosti po ovom pitanju. Tako je naprimjer, **Hrvatski zavod za zapošljavanje donio sličan program - Potpore za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim korona virusom (COVID-19).**
- Zavod za zapošljavanje neće pretrpjeti gubitke ukoliko donese predloženi Program te ukoliko Vlada donese Odluku o preusmjeravanju sredstva iz Fonda za stabilizaciju.
- **Radnici će zadržati svoja radna mjesta.** Radnici po osnovu prijave na evidenciju službe za zapošljavanje ostvaruju pravo na zdravstveno osiguranje, kartu za prevoz i na novčanu naknadu. Ukoliko bi se prihvatio naš prijedlog radnik bi se zadržao na radnom mjestu kod poslodavca, a Zavod bi samo jedan određeni vremenski period **odnosno 6 mjeseci** subvencionirao minimalnu plaću sa doprinosima. Nakon protoka tog perioda, a ujedno i poslodavci bi svoje poslovanje vraćali u normalne tokove, nastavili svoje privredne aktivnosti i ponovo stekli uslove za isplatu plaća i ostalih obaveza prema radnicima.